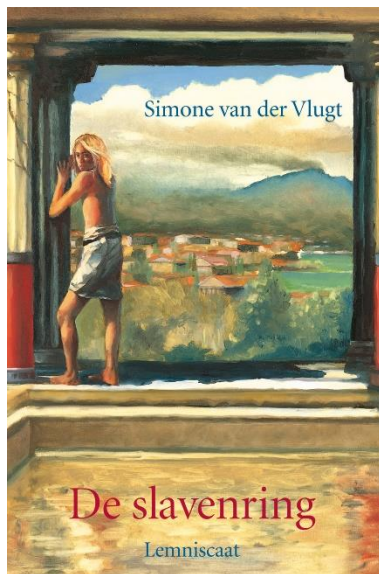

Lessuggesties bij:

ISBN: 9789056374860

Prijs: € 16,95

Slavenring Simone van der Vlugt

Vakken of lesonderdelen: Nederlands, taal, geschiedenis, cultuurhistorie, kunst, Latijn, rekenen

Over het boek:

Het is de eerste eeuw na Christus. De zeventienjarige Folkrad groeit op als zoon van het stamhoofd van de Cananefaten in het Rijnland, dat voor een deel door de Romeinen is bezet. Het is de bedoeling dat Folkrad eens zijn vader zal opvolgen, maar de goden beschikken anders.

Door een noodlottige actie roept Folkrad de wraak van de Romeinen af over zijn dorp; de nederzetting van de Cananefaten wordt platgebrand en alle bewoners worden gedood. Folkrad weet op het nippertje aan de slachting te ontkomen. Hij wordt gevangengenomen en meegevoerd naar Italië, waar hij als slaaf wordt verkocht.

Na vele omzwervingen komt hij terecht in de villa van Heer Lucius in Pompeï. Folkrads meester is niet slecht voor zijn slaven en bij hem ontdekt Folkrad de rijkdom en de kennis van de Romeinen. Lucius' zoon Marcus gaat heel wat respectlozer met zijn slaven om en uiteindelijk besluit Folkrad er vandoor te gaan.

Terwijl de Vesuvius op de achtergrond steeds dreigender begint te rommelen, vlucht Folkrad naar een nabijgelegen havenstad waar hij een schip hoopt te vinden dat hem terug kan brengen naar het Rijnland. Tijdens zijn vlucht ziet hij tot zijn ontzetting dat de Vesuvius uitbarst. Zouden de bewoners van de villa op tijd zijn ontkomen...?

Over de auteur:

Simone van der Vlugt (1966) debuteerde in 1995 met *De amulet*. Het boek werd meteen getipt door de Nederlandse Kinderjury, en ook de andere historische jeugdromans die daarop volgden, zoals *Schijndood* en *De guillotine*, werden goed

ontvangen. Sinds 2004 schrijft Simone van der Vlugt succesvolle thrillers en historische romans voor volwassenen.

Meer informatie op: www.lemniscaat.nl

Uitvoering

Thema's: liefde, Romeinen, bezetting, slavernij, Italië, Pompeï, geschiedenis

Doelgroep:	<i>De slavenring</i> is geschikt voor kinderen vanaf 12 jaar. Onderstaande opdrachten zijn bedoeld voor leerlingen van klas 1 tot en met klas 3 van het voortgezet onderwijs.
Tijdsinvestering:	Afhankelijk van de gekozen opdrachten variërend van een half lesuur tot meerdere uren.
Uitvoering:	Klassikale of individuele start, vervolginvulling zowel individueel als in groepjes mogelijk.

Inleiding

De Romeinen zijn omstreeks 50 voor Christus gearriveerd in het gebied dat we nu Nederland noemen, en er tot zo'n 400 na Christus gebleven. In die lange tijd hebben ze grote invloed gehad op het dagelijks bestaan van de volkeren die er leefden. Met kennis en ervaring waren de Romeinen de Germanen namelijk in veel opzichten de baas. Zelf leefden ze voor een deel al in steden met voorzieningen als stromend water en badhuizen, de meeste Germanen woonden nog in kleine gemeenschappen, één met de natuur.

Toon nu het volgende filmpje van [schooltv](http://schooltv.nl) aan uw leerlingen om de verschillen te laten zien.

Als bezettingsmacht legden de Romeinen de Germaanse volkeren belastingen op. Daarmee zetten ze de plaatselijk gemeenschappen onder druk. Begrijpelijk dat die niet blij waren met de vreemdelingen uit het zuiden en vaak alle moeite deden om hen te weren en te verslaan.

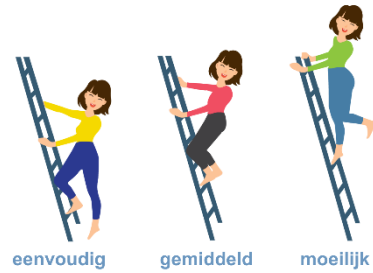
Tegen die achtergrond speelt zich *De Slavenring* af. Het verhaal laat zien wat de consequenties waren als een dorp in opstand kwam tegen de Romeinen en geeft daarnaast een beeld van het leven in die tijd.

Lees nu de achterflaptekst voor en stap over naar één of meer van de volgende opdrachten.

Lessuggesties

Maak een selectie uit de onderstaande lessuggesties en leid deze in bij de leerlingen.

De moeilijkheidsgraad van de opdrachten wordt weergegeven met behulp van de volgende symbolen:

Leesverslag

Geef uw leerlingen de opdracht om het gehele boek *De Slavenring* te lezen en een leesverslag te schrijven.

Romeinen

De Romeinen hebben in Nederland vrij veel sporen achtergelaten. Die sporen zien we bijvoorbeeld in de namen van plaatsen en rivieren. Daarnaast zijn er bij opgravingen Romeinse overblijfselen gevonden die in diverse musea te bezichtigen zijn.

Geef uw leerlingen opdracht om een powerpoint-presentatie te maken over de tijd van de Romeinen in Nederland. Zij kunnen daarbij gebruik maken van de volgende informatieve [website](#). Misschien is het ook leuk om in de presentatie aandacht te besteden aan de Nederlandse musea die Romeinse attributen tentoonstellen.

Latijn

Het Latijn is een dode taal - dat wil zeggen dat de taal in geen enkel land meer dagelijks door het volk wordt gesproken. Ooit echter was het Latijn de officiële taal van de Romeinen. Op dit moment komen Latijnse benamingen nog altijd voor in de wetenschap. Op Nederlandse gymnasia wordt het Latijn nog elke dag onderwezen. En in het dagelijks leven zijn sommige Latijnse woorden bijna normaal Nederlands geworden.

In deze opdracht maken uw leerlingen een memoryspel van Latijnse begrippen en hun Nederlandse tegenhangers.

Voorbeelden van Latijnse woorden die gebruikt kunnen worden:

mea culpa, cum laude, deo volente, corpus delicti, in memoriam, linea recta, modus operandum, nihil, propedeuse, persona non grata, agenda, alibi, bonafide, camera, ex, gloria, malafide, mille, etcetera.

Germaanse goden

Folkrad komt uit de stam van de West-Germaanse Cananefaten. De Germanen hadden hun eigen goden. De belangrijkste daarvan was Wodan, de god van leven en dood. Hij was getrouwd met Freya, de moedergodin. Hun zoon heette Donar, de god van de donder en de bliksem.

De Germaanse goden woonden vooral in de natuur, daarom gingen de Germanen met veel respect met de natuur om. Met enige regelmaat brachten ze de goden offers. Misschien waren daaronder ook mensoffers; men denkt dat het meisje van Yde, een veenlijk dat in Drenthe werd gevonden, mogelijk zo'n mensoffer was.

In deze opdracht verwerken uw leerlingen informatie over de Germaanse religie. Laat hen zoveel mogelijk informatie verzamelen en een Themablad over dit onderwerp maken. Wijs hen ook op de sporen van de Germaanse religie in ons dagelijks leven, denk daarbij bijvoorbeeld aan de namen van de dagen.

Tip: schrijver Kevin Crossley Holland heeft in zijn boek *Noorse mythen* veel verhalen over de Germaanse goden verzameld en beschreven. Hij gebruikt daarbij de Noordse namen maar voor zover bekend zijn de goden uit de Noordse en de West-Germaanse mythologie dezelfde. Deze verhalen lenen zich uitstekend om in dit kader voor te lezen aan uw groep.

Volwassenheidsrites

Op bladzijde 8 van *De slavenring* staat beschreven hoe Folkrad een jongvolwassene is geworden die mag deelnemen aan de volksvergaderingen van de sibbe. Hij is namelijk één van de eerste jongens van zijn generatie die de tand van een everzwijn om zijn hals kon hangen en heeft zijn eerste wolf 'al neergelegd'. Kennelijk horen deze gebeurtenissen bij de volwassenheidsrites van de Cananefaten.

Veel volkeren hebben bepaalde rites die de ene levensfase scheiden van de andere. Ook in Nederland. Denk aan de doop in christelijke kerken, Bar Mitswah, Sweet sixteenfeesten, huwelijksfeesten enzovoort.

In deze opdracht gaan uw leerlingen op zoek naar Nederlandse rites. Geef hen de opdracht er zelf minstens vijf te verzamelen. Van die vijf rites zoeken ze de

achtergrond, de uitvoering, de mensen voor wie de rite van belang is en de betekenis. De onderwerpen worden gepresenteerd op een poster.

Asterix-analyse

In de stripboeken van Asterix staan – tussen de regels en de grappen door – veel gegevens over de Romeinen.

Laat uw leerlingen een stripboek van Asterix mee naar school nemen of geef hen zelf een exemplaar. Geef hen vervolgens opdracht het stripboek te lezen met papier en pen naast het boek. Elk gegeven dat hen iets leert over de Romeinen noteren ze op het blaadje. Als ze het stripboek uit hebben, proberen ze zoveel mogelijk van de verzamelde Romeinse onderwerpen te verifiëren door de gegevens naast andere bronnen op internet te leggen.

Van de resultaten maken ze een verslag.

Pompeï

Rond 24 oktober van het jaar 79 na Christus barstte de vulkaan Vesuvius uit. Een vreselijke tragedie was het gevolg: de stad Pompeï werd met mensen en gebouwen bedolven onder een dikke laag vulkanisch as. Geef uw leerlingen opdracht de volgende [animatie](#) te bekijken. Laat hen vervolgens een ooggetuige-verslag of een journalistiek artikel schrijven over deze gebeurtenis.

Tip: geef uw leerlingen als extra informatie mee dat AM (ante meridiem) staat voor 's morgens en pm (post meridiem) voor 's middags.

Noviomagus

In de tijd van de Romeinen in Nederland waren er al nederzettingen of dorpjes op locaties waar nu nog een stad ligt. De namen die de Romeinen die nederzettingen of dorpen gaven, zijn soms nu nog te herleiden. Maar niet altijd...

Kunnen uw leerlingen raden welke Latijnse naam bij welke Nederlandse stad hoort? Verbind de Latijnse naam met de Nederlandse naam door een lijntje te trekken.

Latijnse naam	Nederlandse naam
Albaniana	Maastricht
Forum Hadriani	Woerden
Lugdunum Batavorum	Utrecht
Trajectum	Alphen aan de Rijn
Trajectum ad Mosum	Voorburg
Laurium	Nijmegen
Ulpia Noviomagus Batavorum	Katwijk

En welke Europese steden horen bij deze Latijnse namen? Verbind weer de Latijnse met de Nederlandse naam door een lijntje te trekken.

Latijnse naam	internationale naam
Vindobona	Barcelona
Varsovia	Parijs
Barsinon	Wenen
Neapolis	Keulen
Lutetia Parisiorum	Antwerpen
Colonia Claudia Ara Agrippinensium	Warschau
Londinium	Napels
Antverpia	Londen

Aquaduct

Een typisch, van oorsprong Romeins, bouwwerk is het aquaduct. Via deze [opdracht](#) van Technopolis (Mechelen) begeleidt u uw leerlingen bij het onderzoeken van het verschijnsel aquaduct en vervolgens bij het zelf maken van een dergelijk bouwwerk. In de opdracht vindt u de benodigdheden en aanwijzingen voor de uitvoering.

Romeinse cijfers

Op oude gebouwen staat nog vaak een jaartal in Romeinse cijfers. Laat uw leerlingen berekenen welke getallen er in de volgende Romeinse cijfers is geschreven. Wijs erop dat de cijfers worden genoteerd van de hoogste naar de laagste waarde. Als een lager cijfer vòòr een hoger staat, betekent het dat de lagere waarde van de hogere moet worden afgetrokken.

Ter info.:

symbool	Waarde
I	1
V	5
X	10
L	50
C	100
D	500
M	1000

De opdracht:

symbool	Waarde
MMXX	

CCCLVIII	
LXXIX	
MMMM	
DCCCLXXXVIII	

Kunnen uw leerlingen nu zelf opdrachten voor hun medeleerlingen maken?

Afronding

Uw leerlingen kunnen hun werk aan elkaar presenteren. Daarnaast is het natuurlijk ook mogelijk om een presentatieavond of -middag te organiseren, waarvoor u ook ouders, familie of andere belangstellenden kunt uitnodigen.

Het zou leuk zijn als er in de school of het lokaal een (semi-) permanente plek voor het werk van de leerlingen ingeruimd wordt.

Bijlage 1: Leesverslag

Veel scholen en lesmethoden stellen andere eisen aan het maken van een leesverslag. Informeer dus altijd of onderstaande opzet overeenkomt met de ideeën van jouw docent

Opbouw van een leesverslag

- 1) primaire gegevens
- 2) korte samenvatting
- 3) uitwerking
- 4) eigen mening
- 5) bronvermelding

Primaire gegevens: je noteert onderstaande primaire gegevens op een apart blad:

- je noteert eerst de naam van de auteur,
- vervolgens de titel van het boek
- daarna de naam van de uitgeverij
- en de plaats en het jaar van uitgave
- indien vermeld in het boek de eerste druk van het werk
- als het boek een ondertitel heeft vermeld je die ook

Bijvoorbeeld:

Titel: De slavenring
Auteur: Simone van der Vlugt
Uitgeverij: Lemniscaat
Druk: Vijfde druk, 2015

Geef ook aan

- hoe de opbouw van het verhaal is
- Noteer het aantal bladzijden,
- Neem een afbeelding van de omslag in je verslag op en geef aan of er illustraties in het boek staan.

Samenvatting:

Maak een samenvatting van het verhaal van maximaal een half getypt A-4

Uitwerking:

- a. titelverklaring:
Geef aan wat de titel zegt of wat de schrijver daarmee bedoeld kan hebben
- b. motto:
Als het boek een motto heeft, noteer deze dan en leg tevens uit wat deze, volgens jou, met het verhaal te maken heeft
- c. thema:
Waar gaat het boek over? Leg dit in maximaal 3 zinnen uit.
- d. personages:
Leg uit welke personages in het boek een rol spelen en welke eigenschappen deze hebben. Ontwikkelen zij zich gedurende het verhaal?
- e. tijd en ruimte:

Is de omgeving of de tijd waarin het verhaal zich afspeelt van belang voor het verhaal?

f. vertelperspectief:

Is er een ik-verteller, een personale verteller, een alwetende verteller?

Eigen oordeel over het boek:

Wat vind je van het boek? Omschrijf het in maximaal een half A-4.

Denk bij het beoordelen van het boek aan de volgende zaken:

- De gebeurtenissen
- De personages
- De opbouw van het verhaal
- Het taalgebruik

Bronvermelding: Geef tot slot aan welke bronnen je hebt gebruikt bij het maken van je verslag. Wees daar heel volledig in.

Bijlage 2: Een themablad maken

Een themablad lijkt veel op een boekblad (in het Engels: One-Pager). Het enige verschil is dat dit wordt toegepast op een thema in plaats van op een boek. Een themablad maken is een presentatievorm waarin leerlingen kunnen tonen welke informatie ze over een thema hebben verzameld. Dit doen ze niet alleen met woorden maar ook in beeld en door middel van kleurgebruik. De informatie wordt via een themablad op diverse wijzen en op verschillende niveaus verwerkt.

In tegenstelling tot een boekblad hoeft een themablad geen individuele opdracht te zijn. Er kan worden samengewerkt bij het verzamelen van informatie en de keuze van de presentatievorm op het A4-papier. Omdat een themablad meestal op een enkel A4-papier gebeurt, is samenwerken met meer dan één partner niet aan te bevelen. U kunt restricties bepalen bij de uitvoering maar een zekere mate van vrijheid is essentieel voor het welslagen van de opdracht.

Nodig:

- Nodig blanco papier (A4-formaat of A3-formaat) of sjablonen
- Kleurpotloden, schaar, lijm en eventueel tijdschriften waarin geknipt mag worden

Uitvoering:

Maak eventueel een keuze uit de volgende punten:

- De naam van het thema wordt op een opvallende plaats of wijze op het themablad genoteerd.
- Opgenomen worden ook citaten of kreten die met het thema te maken hebben en uit de bestudeerde bronnen komen.
- Op het themablad staan tekeningen, symbolen of zijn plaatjes geplakt die iets zeggen over het onderwerp.
- Belangrijke gebeurtenissen die met het thema te maken hebben, zijn getekend, beschreven of op een andere manier gepresenteerd.
- Op een opvallende plaats op het themablad staan één of twee uitdagende vragen die na afloop van het onderzoek beantwoord kunnen worden. De antwoorden worden niet gegeven maar zijn natuurlijk wel bekend bij de maker.

